

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 77g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a punctului 45 din
Instrucțiunea privind determinarea gradului de dizabilitate, Anexa nr. 3,
aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18 aprilie 2018
(determinarea gradului de dizabilitate)

CHIȘINĂU
12 iulie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 3 iunie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 iulie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a punctului 45 din Instrucțiunea privind determinarea gradului de dizabilitate, Anexa nr. 3, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18 aprilie 2018 cu privire la determinarea dizabilității, ridicată de dna avocat Natalia Culeac-Reul, în interesele dlui Sergiu Gîrlea, parte în dosarul nr. 3-3335/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Liudmila Holevițcaia de la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 17 iulie 2019, dl Sergiu Gîrlea a formulat o acțiune în justiție împotriva Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, Casei Naționale de Asigurări Sociale și Serviciului de Informații și Securitate cu privire la obligarea pârâților de a-i stabili gradul de dizabilitate obținut în rezultatul acțiunilor de luptă pentru apărarea independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova, încasarea prejudiciului moral suportat și a cheltuielilor judiciare aferente.

4. La 17 mai 2022, dna avocat Natalia Culeac-Reul a ridicat, în interesele dlui Sergiu Gîrlea, excepția de neconstituționalitate a punctului 45 din Instrucțiunea privind determinarea gradului de dizabilitate, Anexa nr. 3, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18 aprilie 2018.

5. Prin Încheierea din 19 mai 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis ridicarea excepției și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 36

Dreptul la ocrotirea sănătății

„(1) Dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.

(2) Minimul asigurării medicale oferit de stat este gratuit.

(3) Structura sistemului național de ocrotire a sănătății și mijloacele de protecție a sănătății fizice și mentale a persoanei se stabilesc potrivit legii organice.”

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

7. Prevederile relevante ale Instrucțiunii privind determinarea gradului de dizabilitate, Anexa nr. 3, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18 aprilie 2018, sunt următoarele:

„[...]”

45. La setul de documente specificat în pct.12 se anexează, în mod obligatoriu, concluziile expertizei medico-militare în Forțele Armate, ale Ministerului Afacerilor Interne, ale Administrației Naționale a Penitenciarelor a Ministerului Justiției privind stabilirea legăturii cauzale a schilodirilor (rănilor, traumelor, contuziilor) și maladiilor (afecțiunilor) cu îndeplinirea obligațiilor serviciului militar sau special.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul sesizării susține că Serviciul de Informație și Securitate nu este prevăzut de norma contestată în calitate de autoritate competentă să efectueze expertiză medico-militară pentru stabilirea legăturii cauzale a schilodirilor și

maladiilor în legătură cu îndeplinirea obligațiilor serviciului militar sau special.

9. Autorul sesizării consideră că prevederile contestate sunt contrare articolelor 10, 16, 23, 24, 26, 36, 47, 52, 53, 54, 114, 115, 116 și 117 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Guvernului, în prezenta cauză a unor dispoziții din Instrucțiunea privind determinarea gradului de dizabilitate, Anexa nr. 3, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18 aprilie 2018 cu privire la determinarea dizabilității, ține de competența Curții Constituționale. Curtea constată că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

12. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate, ridicată de către avocatul părții într-un proces din fața instanței de judecată, este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) litera a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

13. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ care are ca obiect stabilirea gradului de dizabilitate obținut în rezultatul acțiunilor de luptă. Prin urmare, Curtea consideră că prevederile contestate ar putea fi aplicabile în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

14. În jurisprudența sa constantă, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate trebuie să cuprindă trei elemente obligatorii: textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (prevederea legală), textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și motivarea de către autorul excepției a relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat (DCC nr. 39 din 30 martie 2021, § 20).

15. Curtea observă că autorul sesizării în cauză nu a argumentat contrarietatea normei contestate cu normele constituționale invocate. Astfel, Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate. În aceste condiții, Curtea nu poate identifica, în mod rezonabil, nicio critică de neconstituționalitate.

16. În situații similare, Curtea a notat că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea DCC nr. 54 din 2 iunie 2020, § 31). Curtea a stabilit că dacă ar proceda la examinarea unei asemenea excepții de neconstituționalitate, ea ar substitui autorul în privința formulării unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (a se vedea DCC nr. 4 din 5 ianuarie 2021, § 23).

17. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a punctului 45 din Instrucțiunea privind determinarea gradului de dizabilitate, Anexa nr. 3, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 18 aprilie 2018 cu privire la determinarea dizabilității, ridicată de dna avocat Natalia Culeac-Reul, în interesele dlui Sergiu Gîrlea, parte în dosarul nr. 3-3335/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 12 iulie 2022

DCC nr. 99

Dosarul nr. 77g/2022